

مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران در گفت‌وگویی مصمیمی با شانا تصریح کرد:

همدلی و نوآوری؛ دو بال پرواز شرکت ملی گاز ایران در زمستان سخت ۱۴۰۳

ساده و مصمیمی پاسخ می‌دهد. آن‌چنان که باور نمی‌کنی معاون وزیر نفت و مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران است که روبرویت نشسته و به رغم کار و مشغله زیاد، با خوشرویی، پاسخ‌هایی درخور می‌دهد.

از رکوردزنی تولید در زمستان ۱۴۰۳ که با عشق و علاقه از آن به عنوان پروژه ای بی نظیر یاد می‌کند تا سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف این صنعت، صادرات به کشورهای همجوار، موانع و چالش‌های پیش روی پروژه‌های گازی و مرتفع ساختن آن‌ها به همت والای غیورمردان گازی و … از همه چیز سخن می‌گوید تا باور قلبی خود را که گاز، این انرژی پاک، موهبتی الهی است و باید مصرف‌بینه آن را به خوبی مدیریت کنیم تا نسل‌های آتی نیز از آن بی‌بهره نمانند، به سینه سپید کاغذ بسپارد تا آیندگان نیز بدانند، آنچه را باید بدانند!

گازی که این روزها نه در عرصه ملی که در عرصه بین‌المللی نیز بسیار خوش‌درخشیده و تلاش دارد تا حق خود را در تجارت جهانی بازستاند و شعار گاز محور توسعه که شعاری پرمغز است و نخبگان و کارشناسان همواره بر آن تاکید می‌کنند را به منصه ظهور برساند!

نیم قرن از تولد گاز در کشور سپری شد و این صنعت ارزش آفرین در نیم قرن دوم حیات خویش قرار گرفته است. اما سؤال مهم این است که صنعت گاز در ۵۰ سال دوم عمر پیش رو، چه رویکردهایی را بایستی در صدر برنامه‌های خویش قرار دهد؟ آیا توسعه شبکه و توسعه گازرسانی همچنان الویت اول است یا تدبیرپردازان صنعت گاز، الویت‌های دیگری را در دستور کار دارند؟

این پرسش و پرسش‌های راهبردی دیگر، ما را مجاب کرد تا پای سخنان سعید توکلی، معاون وزیر نفت و مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران بنشینیم؛ به ویژه که زمستان ۱۴۰۳ به دلیل سرمای شدید، افزایش مصرف و گستردگی سرما در کشور، یکی از سخت‌ترین زمستان‌های سال‌های اخیر بود، تکمیل‌نشدن تعمیرات اساسی در پالایشگاه‌ها و خطوط لوله و تغییرات ناگهانی دما، تأمین گاز را برای وزارت نفت دولت چهاردهم که تازه سکان را به دست گرفته بود، پیچیده‌تر کرد.

با این حال، وی بر این باور است که خوشبختانه با یکپارچگی وزارت نفت، تدابیر ویژه وزیر نفت و همکاری و هماهنگی میان بخش‌ها و معاونت‌های مختلف، شرکت ملی گاز ایران موفق شد در سال ۱۴۰۳ نیز سربلند باشد و یک‌خانه هم‌قطعی غیرفنی نداشته باشد و شبکه گاز پایدار باقی‌بماند.

خواندن این گفت‌وگوی ارزشمند را به خوانندگان فهیم، ارجمند و علاقمند توصیه می‌کنیم.

به عنوان نخستین پرسش، آقای دکتر! شرکت ملی گاز ایران با چه شرایطی تحویل دولت چهاردهم شد؟

با سلام و عصر به خیر و آرزوی رسیدن به روزهای بهتر، قبل از هرچیز، دوست دارم بگویم که به همکارانم در صنعت گاز افتخار می‌کنم؛ چراکه مردانه پای کار بودند و واقعا بی‌نظیر کار کردند. همگی مردان و زنان بزرگی هستند که با تلاش و محبت بی‌وقفه‌شان، سبب شده‌اند در شرایط سخت، سربلند باشیم. از صمیم قلب از همه آن‌ها تشکر می‌کنم.

شرکت ملی گاز ایران با استقرار دولت چهاردهم در سال ۱۴۰۳، شرایط ویژه و کم‌سابقه‌ای را در شه‌ریور تجربه کرد و دولت از شه‌ریور ناچار شد تدابیری سختگیرانه برای مدیریت تأمین گاز در زمستان اتخاذ کند. یکی از مصادیق این وضع خاص، تأخیر در پایان تعمیرات اساسی بود که برخلاف رویه معمول سال‌های گذشته، تا آبان ادامه یافت، همچنین یکی از چالش‌های اساسی، کاهش چشمگیر ذخایر نفت گاز نیروگاهی بود، به طوری که در ابتدای سال ۱۴۰۳، این ذخایر نسبت به سال ۱۴۰۲ نزدیک به ۸۵۰ میلیون لیتر کمتر بود.

از سوی دیگر، در حالی که پاییز ۱۴۰۲ گرم‌ترین پاییز ۵۰ سال اخیر کشور بر اساس اطلاعات سازمان هواشناسی کشور بود، در آبان ۱۴۰۳، پدیده‌های سرد اسکاندیناوی دمای ۱۱ استان شمالی را تا ۱۲ درجه سانتی‌گراد کاهش داد؛ سال ۱۴۰۳، سالی استثنایی بود، سرما نه تنها شدیدتر، بلکه طولانی‌تر و گسترده‌تر نیز بود و بالغ بر ۷۰ روز در سطح کشور ادامه یافت، در حالی که در سال‌های گذشته این دوره معمولا ۱۴ تا ۱۵ روز بود.

.. و شرکت ملی گاز ایران چگونه از زمستان سخت ۱۴۰۳ عبور کرد؟

این تحولات چالش‌های متعددی را برای صنعت گاز کشور ایجاد کرد. نخستین و مهم‌ترین اقدام، حفظ پایداری شبکه و افزایش اطمینان از تأمین گاز بود. خوشبختانه با تشکیل نشست‌های هماهنگی در وزارت نفت و برنامه‌ریزی دقیق، دولت موفق شد سرمای بی‌سابقه را مدیریت کند. اقدامات کلیدی برای مدیریت سرمای شدید شامل افزایش تولید گاز و مهم‌تر از همه، ایجاد هماهنگی گسترده میان دستگاه‌های اجرایی، یکپارچگی و هم‌صدایی در دولت بود که سبب شد با وجود کاهش میانگین دمای کشور تا ۳.۷ درجه سانتی‌گراد نسبت به سال‌های گذشته و افزایش میانگین مصرف گاز نزدیک به ۷۵ میلیون مترمکعب در کشور، تأمین گاز در بخش‌های خانگی، تجاری و صنایع کوچک بدون قطعی انجام شود.

این موفقیت‌مهرمون زحمات همکاران ماست؛ عملکرد توربین‌های گازی کشور ۲۱ درصد افزایش یافت، تمام واحدهای عملیاتی به بهترین نحو ممکن و با افزایش قابلیت اطمینان در سرویس قرار گرفتند و نزدیک به ۱۷ ایستگاه گازرسانی برای مدت حدود سه ماه واحد یدک خود را نیز در سرویس داشتند.

رکورد‌های چشمگیری در بخش انتقال گاز ثبت شد؛ ازجمله ظرفیت اسمی خطوط و کریدورهای اصلی کشور ارتقاء یافت و در کریدور شرق کشور، انتقال گاز از ۲۲۰ میلیون مترمکعب به حدود ۲۷۰ میلیون مترمکعب رسید. تولید گاز شیرین نیز به رکورد ۸۸۰ میلیون مترمکعب در روز رسید؛ مقداری که حتی پیش‌بینی آن برای کارشناسان حرفه‌ای دشوار بود، همچنین نزدیک به ۳۰ توربوکمپرسور کشور در شرایط عملیاتی حساسی به کار گرفته شدند که در کشور بی‌سابقه بود. انتقال گاز از جنوب به شمال کشور نزدیک به ۵۰ میلیون مترمکعب افزایش یافت که نشان‌دهنده این بود همه گاز خام تولیدشده در شرکت ملی نفت ایران، بدون این که حتی یک مترمکعب آن در جنوب کشور حبس شود، به شمال کشور منتقل شد و …

… و همه این‌ها در حالی است که تأمین گاز مورد نیاز نیروگاه‌ها در زمستان نیز چالش بزرگی به شمار می‌آمد و …

بله دقیقاً. یکی از تفاوت‌های مهم زمستان ۱۴۰۳ نسبت به ۱۴۰۲، تأمین گاز نیروگاه‌ها بود.

سال ۱۴۰۲ به دلیل شرایط خاص، نیروگاه‌ها بیشترین حجم گاز را در سال‌های اخیر دریافت کردند و بر همین اساس، خود را با آن سال مقایسه می‌کردند. با این حال شرکت ملی گاز ایران در این بخش نیز موفق به رکوردشکنی شد و میانگین میزان گاز تحویلی به نیروگاه‌ها در زمستان ۱۴۰۳ نسبت به میانگین زمستان ۱۴۰۲ افزایش داشت.

تعمیرات اساسی (اورهال) تأسیسات چه کمکی به مدیریت تأمین پایدار گاز کشور کرد؟

زمان تحویل مدیریت شرکت ملی گاز، هرچند زحمات بسیاری در دوره قبل کشیده شده بود، اما آمادگی کامل برای ورود به فصل سرما مشابه سال‌های گذشته وجود نداشت. دلیل آن هم باقی‌ماندن بخش قابل توجهی از تعمیرات اساسی پالایشگاه‌ها، خطوط لوله فشار قوی و سایر تأسیسات بود. برخی از خروجی پالایشگاه‌ها آماده سرویس دهی نبودند و برخی تعمیرات خطوط لوله نیز باید به صورت اضطراری انجام می‌شد.

برای جلوگیری از اختلال در شبکه، برنامه ریزی جدید و کارشناسی انجام شد که شامل تغییر در آرایش خطوط، کاهش زمان تعمیرات، به کارگیری روش های نوین تعمیراتی و به تعویق انداختن برخی تعمیرات غیرضروری پالایشگاه ها با ارزیابی ریسک بود. برای مثال زمان اتصال فاز جدید پالایشگاه گاز ایلام از ۶۵ روز به ۳۰ روز کاهش یافت و تعمیرات اضطراری در شبکه نیز در حداقل زمان ممکن انجام شد، همچنین تعمیرات خط لوله هشتم سراسری که در ۱۲ نقطه سرچوش کشور نیازمند تعمیر بود، با روش های جدید و بدون تأثیر بر پایداری شبکه صورت گرفت. در واقع، زمستان ۱۴۰۳ به دلیل سرمای زودهنگام، طولانی تر و شدیدتر از سال های گذشته، یکی از چالش برانگیزترین فصول برای صنعت گاز کشور بود. این چالش ها به فرصتی برای تقویت آمادگی شبکه و تمرین و مانورهای عملیاتی کارکنان تبدیل شد.

همه نگاه ها به دولت چهاردهم بود که چگونه می تواند این شرایط سخت را مدیریت کند. خوشبختانه با یکپارچگی وزارت نفت، تدابیر ویژه وزیر نفت و همکاری و هماهنگی میان بخش ها و معاونت های مختلف، شرکت ملی گاز ایران موفق شد در سال ۱۴۰۳ نیز سربلند باشد و یک خانه هم، قطعی غیرفنی نداشته و شبکه گاز پایدار باشد. هرچند قطعی های فنی در همه سال ها حتی در فصل گرم سال نیز اجتناب ناپذیر است، اما تمام این موارد در کوتاه ترین زمان ممکن از سوی تیم های عملیاتی برطرف می شود.

همه این دستاوردها نتیجه استقرار تیم یکپارچه، هماهنگ و هم دل در وزارت نفت و تلاش تمامی همکارانم در شرکت ملی گاز ایران اعم از پالایشگاه ها، ایستگاه های تقویت فشار، خطوط لوله فشار قوی، شبکه گازرسانی در توزیع و مدیریت های عملیاتی و ستادی برای گذر از زمستان سخت ۱۴۰۳ بود که توانستند پایداری شبکه گاز را حفظ کنند و رکوردهای ماندگاری را به ثبت برسانند. این در حالی بود که کشور با سرمای بی سابقه، افزایش مصرف کنندگان و تداوم ۷۰ روزه سرما مواجه بود، شرایطی که در سال های گذشته حداکثر ۱۴ روز پایداری سرما تجربه شده بود! به رغم همه این شرایط، وزارت نفت با همکاری گسترده و هماهنگی بالا در چهار شرکت زیرمجموعه از زمستان ۱۴۰۳ سربلند عبور کرد. بسیاری از مسایل درباره سال ۱۴۰۳ قابل بازگویی نیست، اما همکاران بنده خودشان قضاوت می کنند که امسال به دلایل متعددی که وزیر نفت در بخش های مختلف عنوان کرده اند، یک سال استثنایی بود.

خب آقای دکتر! با وجود این شرایط سخت در سال ۱۴۰۳، چگونه رکورد تولید گاز شیرین چندین و چند بار به شیرینی شکست؟

بله! سؤال بسیار جالبی است! برای رکوردزنی تولید در زمستان ۱۴۰۳، تجهیزات جدیدی به پالایشگاه ها اضافه نشده بود، با وجود برنامه ریزی وزارت نفت که حداکثر تولید روزانه ۸۵۰ میلیون مترمکعب در اوج مصرف پیش بینی شده بود، ۸۸۰ میلیون مترمکعب تولید شد. این دستاورد حاصل تلاش های مستمر و برنامه ریزی دقیق در پالایشگاه ها بود. در برخی پالایشگاه ها مانند فاز اول پالایشگاه عسلویه، طبق استاندارد باید ۲۵ میلیون مترمکعب گاز خشک تولید می شد اما این رقم به ۳۹ میلیون مترمکعب رسید که نشان دهنده همت کارکنان در افزایش تولید بود. تغییر آرایش به موقع و درست در پالایشگاه ها و استفاده بهینه از ظرفیت های موجود سبب شد در برخی پالایشگاه ها ازجمله خانگیران در شمال شرقی ترین نقطه کشور حتی برای یک بار هم توقف تولید نداشته باشیم و به قابلیت اطمینان صددرصد برسیم. این اقدام ها سبب شد شبکه گاز بدون کوچک ترین اختلالی در اوج مصرف، زمستانی عمل کند. در بخش انتقال گاز، همکاری و هماهنگی تیم های مستقر در ۵۰ نقطه کشور در شرایط سخت زمستان نیز نقش مهمی در پایدار نگاه داشتن شبکه داشت که با مدیریت به موقع ولوهای کنترلی و با پذیرفتن ریسک های لازم، شبکه به طور پایدار حفظ شد. افزون بر این، در برخی خطوط مانند خط ۴۸ اینچ پارچین ndash& سمنان ndash&، آرادان، تلاش ها برای افزایش قابلیت اطمینان نیز موجب موفقیت در تأمین پایدار گاز شد. تمام این اقدامات مشترک در مدیریت دیسپچینگ و همکاری تیم های مختلف سبب شد رکورد تولید گاز در زمستان ۱۴۰۳ شکسته شود و شبکه گاز کشور بدون قطعی در بخش خانگی و تجاری فعالیت کند.

پویش ۲ درجه کمتر چقدر به مدیریت مصرف گاز در زمستان کمک کرد؟

امسال یک اتفاق استثنایی رخ داد؛ پویش ۲ درجه کمتر از سوی بالاترین مقام اجرایی کشور آغاز شد و نزدیک به ۷۰۰ چهره سرشناس یا به اصطلاح سلبریتی این پویش را ادامه دادند. تأثیر این مهم، آن بود که در ۲۶ آذر ۱۴۰۳، پیش بینی مصرف گاز در بخش خانگی، تجاری و صنایع جزء با توجه به میانگین دمای وزنی که قرار بود اتفاق بیفتد، ۷۱۵ میلیون مترمکعب بود، اما با توجه به پویش و تعطیلی هایی که به دلیل آلودگی هوا و برودت در شمال کشور و نقاط پرمصرف اتفاق افتاد، مقدار مصرف گاز حدود ۴۴ میلیون مترمکعب کاهش یافت. طبیعتاً همین کاهش مصرف گاز به کاهش مصرف برق نیز منجر شد.

آقای دکتر! لطفاً توضیح دهید بهینه سازی مصرف گاز چه مقدار به پایداری شبکه گازرسانی کشور کمک می کند؟

بحث بهینه سازی مصرف گاز در کشور، موضوعی بسیار گسترده با ابعاد مختلف است که خوشبختانه از سال ۱۴۰۳، به ویژه با توجه به موضوع ناترازی، به عنوان یکی از اولویت های اصلی در تمام بخش های حاکمیت قرار گرفت. نشست های متعددی در ارتباط با راهکارهای قیمتی و غیرقیمتی در سطح ارکان بالادستی برگزار شد. می توانم اطمینان دهم بخش هایی که به بحث غیرقیمتی مربوط می شوند، مانند مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان، ماده ۲۶ و ماده ۵۷ قانون اصلاح الگوی مصرف، استانداردهای مرتبط با مصرف و حتی تجهیزات، همگی مورد توجه قرار گرفته و این حساسیت به قدری در بخش های صنعتی ایجاد شده که به این جمع بندی رسیده اند که خرید تجهیزات چه در خطوط تولید و چه برای مصارف گرمایشی باید حتماً با برچسب انرژی و راندمان بالا باشد که این موضوع در واقع، به زیرساخت ها ارتباط دارد.

اما بحث های رفتاری و فرهنگی نیز اهمیت زیادی دارد. نیاز است که افزایش اعتماد (سرمایه) اجتماعی صورت گیرد و مردم به طور دقیق و صادقانه قانع شوند که اگر ما یکی از بزرگ ترین تولیدکنندگان گاز در جهان هستیم، اما ازجمله بدمصرف ترین کشورهای دنیا نیز به شمار می آییم! طبیعتاً هرچقدر هم که تولید افزایش یابد، اگر مدیریت مصرف نداشته باشیم، هیچ گاه بالانس مناسب در شبکه ایجاد نمی شود، بنابراین راهکار اساسی، کم هزینه تر، قابل استحصال تر و مردمی تر، مدیریت مصرف انرژی و بهینه سازی است. در حقیقت، باید این مهم را سرلوحه کارهای خود قرار دهیم که برای مقابله با ناترازی انرژی که با عدم مدیریت مصرف طی سال ها به دست آمده، باید دو بال «بهینه سازی مصرف» و «سرمایه گذاری برای افزایش تولید» را در کنار هم در نظر گرفت.

به نظر شما، مهم ترین دستاوردهای شرکت ملی گاز ایران در سال ۱۴۰۳ چیست؟

ما اگر بخواهیم دستاوردهای شرکت به طور کلی را در نظر بگیریم، نمی توانیم به برآیند گذشته و آینده آن نگاه نکنیم. شرکت ملی گاز شرکتی است که با توجه به ذات خدماتی بودنش، جریان کار در آن استمرار دارد.

اما برای سال گذشته، همه دستاوردهای شرکت ملی گاز ایران در سال ۱۴۰۳ مهم بودند، ولی یکی از مهم ترین دستاوردها در این شرکت، ساختار همدلی و هم افزایی در میان بخش های مختلف بود که وزیر نفت نیز به آن اشاره کرد و این موضوع یکی از دلایل موفقیت های شرکت ملی گاز ایران در سال ۱۴۰۳ بود.

شرکت ملی گاز ایران به دلیل صنعت اصطلاحاً شاخه ای، پراکنده و غیرمتمرکز با تعداد بالای مشتری هایی که ۹۵ درصد جمعیت کشور را شامل می شود و ۳۱ میلیون و ۵۰۰ هزار واحد اشتراکی، مسئولیت سنگینی برعهده دارد. تمام این مشتری ها در فصل زمستان انتظار دارند به بهترین نحو ممکن خدمات دریافت کنند؛ رضایت مشتری بسیار سخت است، مشتری که باید برای آن اطلاع رسانی و اعتمادسازی انجام شود.

خوشبختانه ازجمله دستاوردهای صنعت گاز در دولت چهاردهم نسبت به مدت مشابه سال ۱۴۰۲، افزایش گاز تحویلی به خط سراسری به مقدار میانگین ۱۸ میلیون مترمکعب در روز است، همچنین امضای قرارداد سوآپ گاز از ترکمنستان به ترکیه از مسیر ایران نیز از دیگر دستاوردها بود که به مقدار ۲ میلیارد مترمکعب در سال از مارس ۱۴۰۳ انجام شد. تزریق گازطبیعی به مخازن ذخیره سازی نیز در سال ۱۴۰۳ به مقدار ۲ میلیون مترمکعب افزایش داشت.

عملکرد شرکت ملی گاز ایران در زمینه گازرسانی در سال ۱۴۰۳ چگونه بود؟

گازرسانی به ۲ شهر و حدود ۴۰۰ روستا، ۲ هزار و ۸۶۵ صنعت جزء و بیش از ۸۰۰ صنعت عمده و گازرسانی به ۳ نیروگاه جدید که عمدتاً در بخش هایی است که کمتر برخوردارند، در سال ۱۴۰۳ محقق شد؛ ضمن این که بهره برداری های متعددی از خطوط لوله نیز انجام شد که یکی از مهم ترین آن ها، آغاز عملیات اجرایی خط انتقال ۵۶ اینچ تیران&ndash؛ دهق به طول ۵۰ کیلومتر است که اجرای این پروژه به پایداری شبکه گاز کمک بسیاری می کند.

از دیگر اقدامات مهم، ابلاغ اجرای احداث ادامه خط لوله نهم سراسری است که تا مردن به طول ۲۶۰ کیلومتر ادامه خواهد یافت. این پروژه در قطره های ۴۸ و ۵۶ اینچ اجرا می شود و به افزایش پایداری شبکه گاز در غرب و شمال غرب کشور کمک می کند. همچنین عملیات اجرایی خط گاز نهندان به سرپیشه نیز در ۱۴۰۳ آغاز شد که امید داریم سال ۱۴۰۴ بخشی از آن به بهره برداری برسد. رشد بیش از ۲۱ درصدی کارکرد توربین های تقویت فشار گاز همزمان با افزایش قابلیت اطمینان آن یکی از دستاوردهای بی سابقه است که در سال ۱۴۰۳ تحقق یافت. همچنین کاهش زمان تعمیرات پالایشگاه ها و ایستگاه های تقویت فشار گاز، به روزرسانی و بازآوری سیستم جدید دیسپچینگ شرکت ملی گاز ایران، اصلاح سیاست های قیمتی برای مشتریان بسیار بدمصرف در پله های ۱۱ و ۱۲، صدور ۱.۲ هزار میلیارد تومان حواله سوخت صرفه جویی در نیروگاه های تجدیدپذیر و بازپرداخت سرمایه گذاری ۴.۲ هزار میلیارد تومانی در طرح های بهینه سازی بر اساس ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر، توسعه بازار بهینه سازی انرژی، محیط زیست و معاملات گواهی نامه های انرژی، افزایش ۱۰ میلیون مترمکعبی گاز در شبکه گاز کشور با راه اندازی خط لوله رشت&ndash؛ چلودن، از دیگر اقدامات مهمی بود که در سال ۱۴۰۳ انجام شد.

در راستای بهینه سازی مصرف گاز، دولت چهاردهم چه اقداماتی انجام داده است؟

یکی از مباحث مهم در این زمینه، تهیه اطلس بهینه سازی کشور است که با هدف شناسایی و معرفی فرصت های سرمایه گذاری در بازارهای بهینه سازی انرژی و محیط زیست ضروری بود و خوشبختانه در همین چند ماه گذشته تدوین شد، همچنین احیای مواد ۲۶ و ۵۷ قانون اصلاح الگوی مصرف با هدف هدایت صنایع به رعایت معیار مصرف انرژی استاندارد انجام گرفت؛ چراکه صنایع بخش بزرگی از گاز مصرفی کشور را استفاده می کنند و به طور طبیعی باید مصرف خود را بر اساس استانداردهای تعیین شده انجام دهند.

اجرای پویش ۱۰ درصدی کاهش مصرف گاز با مشارکت صنایع و با هدف بهره مندی بیشتر صنایع از گازطبیعی، تجربه ای بسیار موفق بود که در آن برخی صنایع خودشان وارد عمل شدند و در کاهش مصرف گاز همکاری کردند. مقدار کاهشی که این صنایع اعمال می کردند، در شرایط سخت زمستانی به خود آن صنعت تحویل داده می شد. در عین حال همزمان با این موضوع، تفاهم نامه و قراردادی بین شرکت ملی گاز ایران و شرکت ملی صنایع پتروشیمی امضا شد که در آن برخی شرکت های پتروشیمی با کاهش ۱۰ درصدی مصرف خود، می توانستند از مابه التفاوت گاز صرفه جویی شده استفاده کنند.

طرح ملی آموزش «همیار گاز» در ۳۱ استان با حضور بیش از ۲۰۰ هزار دانش آموز و معلم برای نخستین بار در کشور، با همکاری وزارت آموزش و پرورش و شرکت ملی گاز اجرا شد، همچنین نشست های تخصصی با حضور خبرگان حوزه انرژی و نمایندگان انجمن ها و سازمان های مردم نهاد برگزار شد تا از طریق آن ها بتوانیم برای سال ۱۴۰۴ از پیشنهادهای راهکار های این عزیزان بهره برداری کنیم. در کنار این، اقدامات متعدد فرهنگ سازی و انتشار اخبار در صداوسیما انجام شد؛ به ویژه پویش «۲ درجه کمتر» که با مشارکت نزدیک به ۷۰۰ چهره سرشناس و سلبریتی ازجمله شخص رئیس جمهوری و سایر افراد مطرح به موفقیت رسید.

بخاری های راندمان پایین نیز از بخش های بسیار انرژی بر در کشور است که تعداد آن ها نزدیک به ۲۰ میلیون است. یکی از طرح هایی که از قبل سند آن تهیه شده بود، اما سال ۱۴۰۳ عملیاتی شد، طرح بخاری های با راندمان بالا است که از سوی شرکت ملی گاز ایران و بخش خصوصی در حال اجرا است. امیدواریم این بخاری ها در سال ۱۴۰۴ به چرخه استفاده وارد شوند.

بر اساس آمار و گزارش ها، ذخیره سازی گاز نیز کمک مناسبی به ناترازی انرژی در فصل زمستان می کند، در این زمینه چه اقداماتی انجام شده است؟

یکی از اقدامات مهم برای مدیریت ناترازی گازطبیعی، ذخیره سازی به صورت روزمینی و زیرزمینی است. خوشبختانه این موضوع در برنامه هفتم پیشرفت به عنوان تکلیفی مهم در نظر گرفته شده که باید به طور جدی پیگیری شود. سال ۱۴۰۳ پروژه های در دست اقدام در این زمینه پیشرفت مطلوبی داشته اند، به ویژه پروژه «سراج» که خوشبختانه پیشرفت مناسبی دارد و امید داریم در نیمه اول سال ۱۴۰۴ به بهره برداری برسد، همچنین پروژه شوریجه D مشکلاتی داشت که خوشبختانه موانع آن رفع شده است.

افزون بر این، همسو با برنامه هفتم پیشرفت، صدور مجوز برای ایجاد ۵ واحد ذخیره سازی روزمینی از سوی بخش خصوصی برای نخستین بار (LNG و MiniLNG) نیز از دستاوردهای مهم است که برخی از آن ها پیشرفت فیزیکی خوبی دارند و امیدواریم این پروژه ها در آینده به بهبود مدیریت ناترازی گاز کمک کنند.

صدور مجوز و ابلاغ اجرایی طرح توسعه ذخیره سازی گازطبیعی در مخزن گنبد نمکی نیز از مهم ترین دستاوردهایی است که برای نخستین بار در کشور رقم خورده است. این پروژه برای نخستین بار از گنبد نمکی و مخزن آن در نقطه مناسبی از شبکه استفاده می شود که می تواند در زمستان کمک بزرگی به پایداری شبکه گاز کند.

آقای دکتر کمی برای ما از برنامه شرکت ملی گاز ایران درخصوص افزایش ظرفیت تولید گاز شیرین بگویید.

همکارانم در بخش های مختلف آمادگی لازم برای افزایش تولید گاز شیرین از گاز خام دریافتی از شرکت ملی نفت ایران را فراهم کرده اند. پیش بینی ها برای سال ۱۴۰۴ نشان می دهد با تغییر در آرایش پالایشگاه ها و اقدامات اصلاحی، امکان افزایش تولید گاز شیرین وجود دارد و هیچ مشکلی در این زمینه نخواهیم داشت، اما یکی از نکات بسیار مهم پس از تولید، انتقال گاز به شبکه است که یکی از چالش های سال ۱۴۰۳ بود.

خوشبختانه اقدامات لازم برای رفع این چالش ها در دستور کار قرار گرفته و برای سال ۱۴۰۴ پیش بینی کرده ایم خطوط لوله راهبردی را تا قبل از زمستان در سرویس داشته باشیم و این موضوع کمک می کند بتوانیم افزایش انتقال گاز از جنوب به شمال کشور را محقق سازیم.

چه سیاستی را در حوزه توسعه صادرات گاز دنبال می کنید؟

یکی از مهم ترین محورهای مورد تأکید در دولت چهاردهم و برنامه هفتم پیشرفت، موضوع تجارت گاز به ویژه با کشورهای همسایه است. طبیعتاً در این مسیر درصدد هستیم قراردادهای پیشین را تمدید کنیم و قرارداد سوآپ موجود نیز استمرار یابد.

درخصوص صادرات گاز به کشورهای مختلف، هدف ما این است که این روند را ادامه دهیم و با تلاش مستمر اتفاق های مثبتی رقم بزنیم. این اقدامات جزو برنامه های دقیق و عملیاتی ماست که به منظور تبدیل آن&ZWJ؛ ها به قراردادهای رسمی، پیش بینی شده اند. مذاکرات بسیار هدفمندی با روسیه، آذربایجان، ترکیه و ترکمنستان به منظور صادرات، واردات یا سوآپ داشتیم، خوشبختانه یکی از این دستاوردها، سوآپ گاز ترکمنستان از مسیر ایران به ترکیه بود که عملیاتی شد.

به عنوان پرسش پایانی؛ آیا خاطره ای از زمستان ۱۴۰۳ برای شما ماندگار شده است؟

یک خاطره از چالش حفظ پایداری شبکه گاز در کلاردشت دارم که در زمستان ۱۴۰۳ بسیار خاطره انگیز شد. شدت و وسعت سرما در روزهای ۲۲ و ۲۳ بهمن به ویژه در شمال کشور زیاد بود. در مرکز دیسپچینگ شرکت ملی گاز ایران حاضر شدم، تنها چیزی که در چهره یکی از همکارانم که همیشه در آرامش بود، دیدم، خستگی و ناامیدی بود.

در آن روز برای حفظ پایداری شبکه، مجبور شدیم ۱۶ بار تغییر آرایش شبکه بدهیم که یکی از تغییر آرایش ها اگر اتفاق نمی افتاد، شبکه شمال به صورت دومینویی حتماً از دست می رفت و آن این بود که باید یکی از ایستگاه ها بعد از چند سال به حالت معکوس درمی آمد تا از افت شبکه جلوگیری می شد. خوشبختانه با این تدابیر، شرایط به بهترین شکل مدیریت شد و شبکه شمال به طور کامل از افت فشار نجات یافت. این خاطره ای است که همیشه در ذهن من و همکارانم باقی خواهد ماند.

واقعاً به همکارانم در صنعت گاز افتخار می کنم و تشکر ویژه از آن ها دارم که مردانه پای کار بودند؛ واقعاً بی نظیر کار کردند. همگی مردان و زنان بزرگی هستند که با تلاش و محبت بی وقفه شان،

سبب شده اند در شرایط سخت، سربلند باشیم. از صمیم قلب از همه آن ها تشکر می کنم که در این مدت پرفشار، همچنان پشتیبان من و صنعت گاز بودند. بدون شک بخشی از تلاش های شان به خاطر این بود که من شرمندۀ نشوم و به همین دلیل، تلاش شان تحسین برانگیز است.

کلام آخر

مدت هاست که می شنویم وابستگی به صنعت نفت به عنوان یکی از مشخصه های مهم اقتصاد کشور، مورد نقد مسئولین قرار می گیرد، با این حال، این صنعت و به ویژه، صنعت گاز همچنان و به درستی، موتور محرک اقتصاد ایران است و جایگاهی ویژه در تحقق اهداف کلان اقتصاد ملی دارد.

بنابراین بدون شک شناخت کاستی ها، موانع و مشکلات موجود در این صنعت و آگاهی از تجربیات موفق جهانی، برنامه ریزی هوشمندانه و اقدام مؤثر و خستگی ناپذیر با مدیریت باورمند به ضرورت عاجل توسعه ملی از طریق درمان های کوتاه مدت، میان مدت و بلندمدت، ازجمله ضروریاتی است که باید با همفکری و کارشناسی مستمر و با سرعت و قاطعیت و متعهدانه و به دور از حواشی، به آن پرداخت.

به باور نگارنده، صنعت نفت و گاز از جمله حوزه های حیاتی اقتصادی کشورها به شمار می آید که تأثیر بسیاری بر رونق اقتصادی و توسعه پایدار دارد. ایران به عنوان یکی از کشورهای دارای ذخایر مهم نفت و گاز در منطقه و جهان، این منابع غنی را بهره برداری کرده و بهره وری در تولید و بهینه سازی فرآوری آن ها از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

تلاش برای افزایش بهره وری و بهینه سازی در تولید و مصرف گاز در ایران، نه تنها به افزایش درآمدهای ملی کمک می کند، بلکه به توسعه پایدار، ایجاد اشتغال، تحقق توازن در توسعه مناطق مختلف کشور و کاهش وابستگی به درآمدهای نفتی نیز کمک می کند.

بر این باوریم که فهم دقیق از عوامل مؤثر در بهره وری و بهینه سازی در صنعت نفت و گاز امری بسیار حیاتی است. از این رو، تحلیل و پژوهش در زمینه بهره وری از تجهیزات و تکنولوژی های پیشرفته، بهینه سازی فرآیندها، مدیریت منابع انسانی، بهره گیری از مدل های پیش بینی و شبیه سازی و توسعه فناوری های نوین می تواند به دستیابی به اهداف مطلوب کمک شایانی کند؛ ان شاءالله